

Ons kenmerk: 2017.00413
Onderwerp: Begroting 2018
Gemeenteschappelijke Regeling
Havenschap Groningen Seaports
Projectnr: -

Gemeente Eemsmond
T.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

Bijlage(n): Begroting 2018
Uw brief d.d.: -
Uw kenmerk: -

Delfzijl, 9 maart 2017

Geachte leden van de Raad,

Op grond van artikel 30.1 van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports, biedt het Dagelijks Bestuur u hierbij de Conceptbegroting 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling aan.

Bij het opstellen van de begroting is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw van voorgaande jaren.

Voor een verdere inhoudelijke toelichting verwijzen wij u graag naar de inhoud van de bijgevoegde concept programmabegroting 2018.

Vervolprocedure

Door toezending van dit document, brengen wij u in de gelegenheid om eventuele gevoelens en bezwaren tegen de jaarrekening kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur. De definitieve vaststelling van de jaarrekening wordt dan voorzien in de vergadering van ons Algemeen Bestuur op 13 juli van dit jaar. Om uw eventuele gevoelens en bezwaren mee te kunnen nemen in de definitieve besluitvorming, dient uw reactie voor **1 juni 2017** door de secretaris van het Algemeen Bestuur te zijn ontvangen.

U kunt deze digitaal zenden aan: a.swart@groningen-seaports.com.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur

GR HAVENSCHAP GRONINGEN SEAPORTS

A. Swart
secretaris

GRONINGEN SEAPORTS

Programmabegroting 2018
GR Havenschap Groningen Seaports

Groningen Seaports · Handelskade Oost 1 · Postbus 20004 · 9930 PA Delfzijl

 0596-640400 0596-630464 www.groningen-seaports.com

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beleidsbegroting	5
2.1 <i>Het programmaplan</i>	5
2.2 <i>Paragrafen</i>	5
2.1.1 A. Lokale heffingen	6
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	9
2.2.4 D. Financiering	9
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	11
2.2.6 F. Verbonden partijen	12
2.2.7 G. Grondbeleid	15
3. Financiële begroting	16
3.1 <i>Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen</i>	16
3.2 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2018</i>	16
3.3 <i>Algemene toelichting op de begroting 2018</i>	17
3.4 <i>Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2018</i>	17
4. Meerjarenraming 2018 – 2021	19
4.1 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2018-2021</i>	19
4.2 <i>Toelichting winst- en verliesrekening 2018-2021</i>	19
4.3 <i>Balansprognose 2018-2021</i>	20
4.4 <i>Toelichting balansprognose 2018-2021</i>	21

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports. De vaststelling van deze Programmabegroting is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 13 juli 2017.

Verzelfstandiging Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports verzelfstandigd en zijn de activiteiten ondergebracht in de N.V. Groningen Seaports. De gemeenschappelijke regeling (GR) treedt op als aanhouder van de N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering. Daarnaast is de GR belast met de uitvoering van de publieke taak. De uitvoering daarvan heeft de GR neergelegd bij Groningen Seaports N.V.

Borgstelling door de GR

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 februari 2016 besloten dat de GR Havenschap Groningen Seaports voor een lange termijn (2033) borg staat voor de financiering van Groningen Seaports N.V. (€ 268 mln.) en derivaten. Hiertoe is een vernieuwde borgstellingsovereenkomst aangegaan met Groningen Seaports N.V., waarmee een 100% borgstelling wordt gerealiseerd voor de op dat moment lopende projecten. De borgstelling is nodig om zekerheden voor de financiële instellingen die leningen verstrekken te realiseren. Bij de verzelfstandiging zijn alle activa (gronden en infrastructuur) in juridische handen gebleven van de GR Havenschap Groningen Seaports, zodat deze niet door Groningen Seaports N.V. kunnen worden ingezet als zekerheid. De wijze van borgstelling is getoetst op aspecten van staatssteun. Op dat punt zijn er nieuwe inzichten dat 100% borg niet zal leiden tot staatssteun, zolang:

1. de financiering ziet op reeds op datum verzelfstandiging geaccordeerde drie categoriën projecten en
2. hiervoor een marktconforme vergoeding wordt verstrekt. De hoogte van de genoemde vergoeding wordt overigens in periodiek overleg tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. (voorlopig) vastgesteld voor 1 juli van het lopende jaar.

De GR Havenschap Groningen Seaports ontvangt voor de borgstelling een zogenaamde safe-harbour premie. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR Havenschap Groningen Seaports. Voor nieuwe initiatieven realiseert Groningen Seaports N.V. zoveel mogelijk zelf de financiering.

Publieke taak

In de verzelfstandigingsovereenkomst is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports belast is met de uitvoering van de publieke taak. Daarmee wordt bedoeld het feitelijk (doen) uitvoeren van publieke taken binnen en in verband met het beheergebied van de GR, voor zover verband houdende met nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en vaarwegen en voor wat betreft de uitvoering van enig publiekrechtelijke taak van de GR, de provincie Groningen, de gemeente Eemsmond en/of de gemeente Delfzijl. De uitvoering heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V.

Jaarlijks betaalt de GR Havenschap Groningen Seaports hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V.

Begroting 2018

Ter voldoening van de voorschriften neergelegd in artikel 30 van de “Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports” dient de begroting 2018 te worden vastgesteld.

Artikel 30

- 30.1 Het dagelijks bestuur maakt jaarlijks voor 15 maart een ontwerpbegroting voor het eerstvolgende boekjaar. De ramingen in de ontwerpbegroting gaan vergezeld van een verslag van de werkzaamheden over het afgelopen jaar.
- 30.2 De algemeen financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening worden jaarlijks voor 15 april aan de raden en staten aangeboden.
- 30.3 De ontwerpbegroting wordt jaarlijks in ieder geval acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, aan de raden en de staten toegezonden. De raden en staten kunnen hun gevoelens en bezwaren tegen de ontwerpbegroting voor 1 juni kenbaar maken aan het algemeen bestuur, met een afschrift aan het dagelijks bestuur.
- 30.4 Het algemeen bestuur stelt, kennis genomen hebbende van de in artikel 30.3 bedoelde gevoelens en bezwaren, de begroting vast voor 15 juli, waarna de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt toegestuurd.

Na verwerking van de opbrengsten en kosten, resteert een geprognosticeerd resultaat van naar verwachting ‘nihil’. Tijdens de Algemene Bestuursvergadering van 13 juli 2017 aanstaande zullen wij de programmabegroting 2018 zo nodig toelichten en u uiteraard in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en vragen te stellen.

Delfzijl,

9 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports

2. Beleidsbegroting

2.1 *Het programmaplan*

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten in de GR Havenschap Groningen Seaports, behoudens de taken als aandeelhouder, borgsteller en uitvoering publieke taak. Daarom wordt één programma “Havenschap Groningen Seaports” geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's, met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, omdat er bij de GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

De voor een beleidsindicator relevante gegevens zijn niet beschikbaar voor de GR Havenschap Groningen Seaports.

Tevens is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van het geraamde bedrag ‘onvoorzien’ opgenomen, omdat deze eveneens niet relevant en niet van toepassing zijn.

2.2 *Paragrafen*

Op grond van het Besluit en Verantwoording (BBV) dient in de programmabegroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmabegroting zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

2.1.1 A. Lokale heffingen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Voor deze uitvoering van de publieke taken geldt het volgende:

Een van deze taken is gericht op het vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in onze havens. Het Nautisch Service Centrum fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde havenbeheersverordening.

In de 'Algemene voorwaarden Zee- en Binnenhavengeld Groningen Seaports N.V. 2016' en in het 'Reglement Kade- en Ligplaatsgeld Groningen Seaports N.V. 2016' en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft.

Jaarlijks brengt de havenmeester in maart een verslag uit over de resultaten van het jaar daaraan voorafgaand.

2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of de GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, kengetallen en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's

Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs (€ 198 mln.) komt te liggen.
Hierbij gaat het met name om een impairmentrisico; dit betreft het risico dat sprake is van een duurzame waardevermindering van de materiële vaste activa van Groningen Seaports N.V.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22.006.000 niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V.

3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V.; dit betreft:

- a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (€ 268 mln.) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en
- b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100 mln.) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V.

Afdekking risico's

Ultimo 2016 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit een algemene reserve van € 219.876.000. De weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming Groningen Seaports N.V. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen dekken.

De in 2016 gerealiseerde herfinanciering houdt in dat de leningen zijn overgenomen door Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports blijft borg staan voor de leningen voor zover deze betrekking hebben op projecten die geaccordeerd zijn voor de datum van verzelfstandiging. De financiers zijn voor deze financieringsbehoefte niet bereid zonder borg van de GR Havenschap Groningen Seaports leningen te verstrekken. Dit hangt samen met de situatie dat Groningen Seaports N.V. bij gebrek aan onderpanden niet in staat is om voldoende zekerheden te verstrekken.

De waarde van de aan de GR Havenschap Groningen Seaports gegeven zekerheden bedraagt op 12 februari 2016 bij benadering € 433 mln. en is voldoende om bovengenoemde risico's af te dekken.

In de borgstellingsovereenkomst tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is verder expliciet opgenomen dat sprake is van borgtocht en geen hoofdelijke verbondenheid, zodat de GR Havenschap Groningen Seaports pas aansprakelijk zal kunnen worden gehouden onder een borgtocht indien en zodra Groningen Seaports N.V. in verzuim is met de voldoening van haar verplichtingen jegens derde, de derde Groningen Seaports N.V. hierop heeft aangesproken en deze niet alsnog heeft voldaan casu quo heeft kunnen voldoen aan haar verplichtingen (i.e. het beginsel van subsidiariteit, ofwel 'getrapte aansprakelijkheid').

Op basis van deze herfinanciering en van een afnemende financieringsbehoefte voor de geaccordeerde projecten en de aflossing van geborgde leningen wordt in de toekomst een verlaging van de risico's voor de participanten voorzien, waardoor het risicoprofiel voor de GR Havenschap Groningen Seaports en daarachter haar participanten in de tijd verder zal afnemen.

Kengetallen

In relatie tot de genoemde risico's zijn voor de GR Havenschap Groningen Seaports de volgende kengetallen toe te lichten:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Netto schuldquote

GR Havenschap Groningen Seaports heeft een netto schuldquote van € 2.970k, zijnde 1,3% van het balanstotaal. Van deze schuld heeft € 2.823k betrekking op Groningen Seaports N.V. waar een vordering tegenover staat van € 24.785k. De netto vordering op Groningen Seaports N.V. bedraagt € 21.962k.

Solvabiliteitsratio

GR Havenschap Groningen Seaports heeft een solvabiliteit van 98,7% (EV/TV).

De omvang van het eigen vermogen is voldoende om aan financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht ceuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Gezien de geringe waardering van de gronden bestaat er geen grondexploitatie risico.

Structurele exploitatieruimte

De GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit zoals gedefinieerd voor provincies en gemeenten is niet van toepassing op de verantwoording van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van het onderhoud kapitaalgoederen uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa kant van de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports bestaat grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. Dit wordt volledig gefinancierd door middel van eigen vermogen.

In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten worden overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In een borgstelling- en dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken hieromtrent vastgelegd.

De borgstellingsovereenkomst vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR Havenschap Groningen Seaports ten behoeve van Groningen Seaports N.V.

Jaarlijkse rapportage

Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

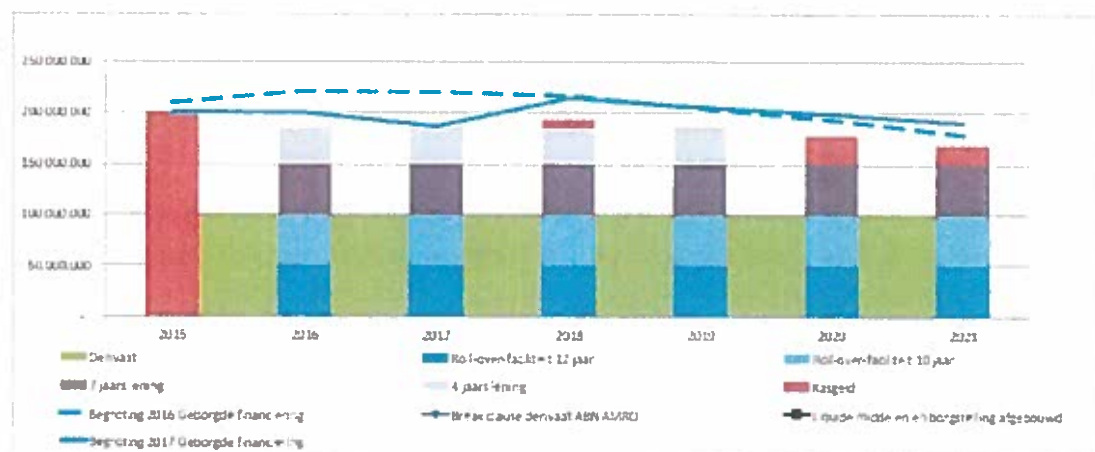
1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden; en
3. De omvang van de geldleningen waarvoor borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports geen borgtochten heeft afgegeven;
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

In de borgstellingsovereenkomst is overeengekomen dat de bestaande leningen (economisch) vanaf 1 januari 2013 voor rekening en risico van Groningen Seaports N.V. komen. De juridische contractoverneming van de kasgeldleningen is in februari 2016 gerealiseerd. Vanaf dat moment staat de GR Havenschap Groningen Seaports 100% borg voor financiering van Groningen Seaports N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen.

Borgstellingsplafond

De lange termijn financiering van Groningen Seaports N.V. is begin 2016 geëffectueerd.

De geborgde financiering, zoals weergegeven in onderstaande grafiek, is overgenomen uit het bedrijfsplan 2017-2021 van Groningen Seaports N.V. Het bedrijfsplan is op 16 december 2016 vastgesteld in de Aandeelhoudersvergadering van Groningen Seaports N.V.

Building blocks

Het renterisico is tot 2042 middels het derivaat afgedekt voor € 100 mln. en is als groene balk weergegeven. Het beschikbaarheidsrisico is afgedekt met twee roll-over-faciliteiten van € 50 mln. voor termijnen van 10 en 12 jaar (blauwe kolommen). Daarnaast zijn er twee vaste leningen van respectievelijk € 50 mln. voor 7 jaar en € 35 mln. voor 4 jaar (paarse kolommen). De rode kolommen is de verwachte kasgeldlening die wordt aangetrokken op basis van de voortschrijdende 12-maandsprognose.

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats. De GR Havenschap Groningen Seaports heeft dan ook geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports, deze functie is met ingang van oktober 2015 structureel volledig buiten de organisatie van Groningen Seaports N.V. en de participanten belegd. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

In 2016 is een aantal bevoegdheden door zowel het AB, DB als de voorzitter gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënter verlopen. De administratieve organisatie (financiële administratie, archivering etc.) wordt steeds meer overgenomen van de organisatie van Groningen Seaports N.V.

De werkprocessen zijn in 2016 nader bekeken. Mede als gevolg daarvan zijn de werkzaamheden gestart voor het opstellen van een archiefverordening en is een voorstel tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling in voorbereiding. Voor de werkzaamheden die Groningen Seaports N.V. t.b.v. de GR Havenschap Groningen Seaports uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend. Het opstellen van de begroting en de jaarrekening wordt uitbesteedt aan een derde partij.

Om de rollen van de GR in de toekomst goed te kunnen blijven uitvoeren zal in 2018 worden voortgebouwd op de huidige ontwikkelingen. Dit vertaald zich zowel in de dagelijkse gang van zaken als in beleidsmatige keuzes. Wij verwachten dat de uitwerking van de vastgestelde aandeelhouderstrategie en de daarin verwoorde uitwerkingspunten in 2018 grotendeels zijn afgerond.

2.2.6 F. Verbonden partijen

Verbonden partij betreft alleen Groningen Seaports N.V. waar de GR Havenschap Groningen Seaports 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198.058.000.

De GR Havenschap Groningen Seaports staat borg voor Groningen Seaports N.V., zie paragraaf financiering. Periodiek wordt door Groningen Seaports N.V. gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Aandeelhoudersstrategie

Op 25 oktober 2016 heeft het Algemeen Bestuur de aandeelhouderstrategie vastgesteld. Hiermee zijn de uitgangspunten voor het beleid van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder vastgelegd. Aanleiding hiervoor was dat met de verzelfstandiging van in 2013 alle bedrijfsmatige en publieke activiteiten zijn overgegaan van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groningen Seaports N.V. en de GR Havenschap Groningen Seaports enig aandeelhouder is geworden. In deze nieuwe situatie kunnen de belangen van beide partijen uiteenlopen, daarom is besloten een aandeelhouderstrategie op te stellen waarmee Groningen Seaports N.V. de ruimte heeft te ondernemen en waarmee de aandeelhoudersbelangen van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn geborgd.

De strategie is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse betrokkenen. Met behulp van de door Groningen Seaports N.V. ter beschikking gestelde gegevens zijn analyses gemaakt van de bedrijfsvoering, maar ook van de economische, maatschappelijke en bestuurlijke omgeving waarin het bedrijf zich beweegt.

Het doel van de aandeelhouderstrategie is het hebben van een handvat waaraan het strategisch beleid van Groningen Seaports N.V. getoetst kan worden, zodanig dat het publieke belang van de aandeelhouder geborgd wordt. Deze publieke belangen zijn, naast de wettelijke taken van de havenmeester die bij Groningen Seaports N.V. zijn neergelegd:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid en
2. Duurzaamheid.

Deze algemene uitgangspunten zijn in de strategie ook nader gespecificeerd, te weten:

- Ad.1. Gemiddelde groei van werkgelegenheid van 2% per jaar;
- Ad.2. 40% CO2 reductie tussen 2015 en 2030.

Het is de bedoeling dat Groningen Seaports N.V. in zijn meerjarenbegrotingen en verantwoording zich rekenschap geeft van de wijze waarop zij werkt aan deze doelstellingen. De strategie biedt hiervoor handvatten.

Tegelijkertijd wordt met de strategie aangegeven dat de met de verzelfstandiging beoogde risicobeperking niet in gevaar mag komen. Dit wordt voor een groot deel bereikt doordat Groningen Seaports N.V. zich op basis van deze strategie alleen met haar kerntaken mag bezig houden. Om te bepalen of een activiteit een kerntaak is, zijn vijf 'toetsingscriteria' opgenomen. Bij iedere business case zou expliciet de afweging moeten worden gemaakt of een project binnen de scope past op basis van:

- De bijdrage aan doelstellingen en rendementseisen van de aandeelhouders
- Passend in het beheersgebied van Groningen Seaports
- Het risicoprofiel van het project bezien in het licht van de bestaande kerntaken van Groningen Seaports
- De beschikbaarheid van benodigde competenties voor het project binnen de organisatie van Groningen Seaports
- De vraag of marktpartijen het betreffende project ook zouden kunnen oppakken

Corporate governance

Hoewel een aandeelhouderstrategie zich primair richt op de wijze waarop de aandeelhouder sturing geeft, wordt in deze strategie nadrukkelijk ook aandacht geschonken aan de governance van zowel Groningen Seaports N.V. als de GR Havenschap Groningen Seaports; dus de aandeelhouder zelf.

In dit specifieke geval ligt de verklaring hiervoor in het feit dat er nog sprake is van een recente verzelfstandiging en de meest passende governance structuur nog niet is overeengekomen, mede ingegeven door het vraagstuk over de wijze waarop de balans van zelfstandigheid, transparantie en financiële afhankelijkheid eruit ziet en komt te zien.

Naam:	Groningen Seaports N.V.	
Vestigingsplaats:	Delfzijl	
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	De vennootschap heeft als doel: 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR Havenschap Groningen Seaports bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied; Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.	
Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.	
Eigen vermogen:	31 december 2015:	€ 205.334.000
	31 december 2016:	€ 217.510.000
Vreemd vermogen:	31 december 2015:	€ 299.038.000
	31 december 2016:	€ 345.156.000
Resultaat boekjaar:	2015:	€ 3.550.000
	2016:	€ 12.176.000

2.2.7 G. Grondbeleid

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten.

Het economische eigendom is door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V.

Deze gronden kunnen door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht worden uitgegeven dan wel worden verkocht in samenspraak met de GR Havenschap Groningen Seaports.

3. Financiële begroting

3.1. Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen

Het gerealiseerde resultaat 2016 van GR Havenschap Groningen Seaports wijkt af van het geprognosticeerde resultaat 2016. Reden hiervan is dat de directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben ingestemd, evenals in 2015, de kosten met betrekking tot accountant, administratie en beheer en rente deelnemers ten laste van Groningen Seaports N.V. te brengen. Dit geldt eveneens voor de onder de advieskosten opgenomen kosten voor het formuleren en vastleggen van de aandeelhoudersstrategie.

Voor de lasten vindt er jaarlijks een doorbelasting plaats welke inzichtelijk is gemaakt in de jaarstukken 2016 en in de programmabegroting 2018 (zie toelichting op overzicht baten en lasten blz. 18).

3.2 Begroting winst- en verliesrekening 2018

	Begroting 2018
	Saldo
Lasten	2.612.000
Subtotaal lasten	2.612.000
Financiële baten	2.612.000
Financiële lasten	0
Saldo financiële baten en lasten	2.612.000
Begroot resultaat	0

3.3 Algemene toelichting op de begroting 2018

Algemeen

De begroting over het boekjaar 2018 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

3.4 Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2018

Begroting 2018	
Lasten	
Dienstenvergoeding	2.612.000
Accountants- en administratiekosten	35.000
Secretariaat- en beheerskosten	42.000
Advieskosten	20.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-97.000
Totaal lasten	2.612.000

De dienstenvergoeding die jaarlijks door de GR aan Groningen Seaports N.V. is verschuldigd voor de werkzaamheden zoals omschreven in de Dienstverleningsovereenkomst zal jaarlijks vooraf door de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. in onderling overleg worden vastgesteld, met als uitgangspunt dat de vergoeding gelijk zal zijn aan de integrale kostprijs van de door Groningen Seaports N.V. te verrichten diensten, vermeerderd met een jaarlijks vooraf vast te stellen winst- en risico-opslag.

Begroting 2018

Financiële baten

Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000
Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	1.952.000
Totaal financiële baten	2.612.000

De rente baten lening aan Groningen Seaports N.V. bestaan uit 3,0% (2,2% + 0,8%) vaste rente (waarvan 80 basispunten safe harbour premie).

Groningen Seaports N.V. is aan de GR Havenschap Groningen Seaports voor de afgegeven borgstellingen jaarlijks een marktconforme vergoeding verschuldigd, oftewel een safe harbour premie. De safe harbour premie bedraagt 80 basispunten en is per jaar achteraf verschuldigd over de geborgde projecten en over de geborgde rentederivaat (bijstortings)verplichtingen, telkens uiterlijk op 31 december van het betreffende jaar.

Begroting 2018

Financiële lasten

Rente deelnemers	-191.000
Overige	-6.000
Doorbelasting rente deelnemers t.t.v. Groningen Seaports N.V.	197.000
Totaal financiële lasten	0

De rente deelnemers betreft een rentevergoeding welke jaarlijks aan de deelnemers in de GR wordt uitbetaald.

4. Meerjarenraming 2018 – 2021

4.1. Begroting winst- en verliesrekening 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Lasten				
Dienstenvergoeding	2.612.000	2.492.000	2.380.000	2.276.000
Accountants- en administratiekosten	35.000	35.000	35.000	35.000
Secretariaat- en beheerskosten	42.000	42.000	42.000	42.000
Advieskosten	20.000	20.000	20.000	20.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
Saldo totaal lasten	2.612.000	2.492.000	2.380.000	2.276.000
OPERATIONEEL RESULTAAT	2.612.000	2.492.000	2.380.000	2.276.000
Financiële baten en lasten				
Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000	660.000	660.000	660.000
Rente (safe harbour) borgstelling	1.952.000	1.832.000	1.720.000	1.616.000
Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-191.000	-191.000	-191.000	-191.000
Rente overige	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Doorbelasting rente deelnemers en overige aan Groningen Seaports N.V.	197.000	197.000	197.000	197.000
Saldo totaal financiële baten en lasten	2.612.000	2.492.000	2.380.000	2.276.000
NETTO RESULTAAT	0	0	0	0

4.2. Toelichting winst- en verliesrekening 2018-2021

De dienstenvergoeding, de rente lening aan Groningen Seaports N.V. en de rente (safe harbour) borgstelling, zijn ingeschat op basis van de financieringsbehoefte zoals vastgelegd in het financieel meerjarenplan 2017-2021 van Groningen Seaports N.V.

De directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben ingestemd de accountants- en administratiekosten, secretariaat- en beheerskosten, advieskosten, rente deelnemers en rente overige ten laste van Groningen Seaports N.V. te brengen.

Voor de inzichtelijkheid zijn de advieskosten inzake het verder invullen en vastleggen van de aandeelhouderstrategie afgesplitst van de secretariaat- en beheerskosten.

4.3. Balansprognose 2018-2021

(bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
ACTIVA				
Materiële vaste activa	2	2	2	2
<i>Deelneming Groningen Seaports N.V.</i>	198.058	198.058	198.058	198.058
<i>Leningen aan Groningen Seaports N.V.</i>	22.006	22.006	22.006	22.006
Financiële vaste activa	220.064	220.064	220.064	220.064
<i>Overige vorderingen</i>	2.715	2.595	2.483	2.379
<i>Liquide middelen</i>	1	1	1	1
Vlottende activa	2.716	2.596	2.484	2.380
TOTAAL ACTIVA	222.782	222.662	222.550	222.446
PASSIVA				
Eigen vermogen	219.876	219.876	219.876	219.876
<i>Overige schulden</i>	97	97	97	97
<i>Overlopende passiva</i>	2.809	2.689	2.577	2.473
Vlottende passiva	2.906	2.786	2.674	2.570
TOTAAL PASSIVA	222.782	222.662	222.550	222.446

4.4. Toelichting balansprognose 2018-2021

Aangezien de deelneming in Groningen Seaports N.V. is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en er (nog) geen sprake is van dividendbeleid, zullen ontwikkelingen in Groningen Seaports N.V. niet direct leiden tot een wijziging in de balansprognose van de GR Havenschap Groningen Seaports.

In het bedrijfsplan 2017-2021 van deelneming Groningen Seaports N.V. is de volgende balansprognose opgenomen.

Projectie balansen tot en met jaar 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
ACTIVA						
Materiële vaste activa	324.671.000	344.737.000	377.862.000	369.719.000	360.557.000	351.472.000
In verpacht	137.905.000	113.447.000	113.447.000	113.447.000	113.447.000	113.447.000
MATERIELE VASTE ACTIVA	462.576.000	458.184.000	491.309.000	483.166.000	474.004.000	464.919.000
Onroerende goederen	1.788.000	1.964.000	2.796.000	4.294.000	5.808.000	7.322.000
Langlopende vorderingen	853.000	450.000	90.000	49.000	0	0
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2.651.000	2.414.000	2.894.000	4.343.000	5.808.000	7.322.000
Voorraden	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
Totaal vorderingen	15.321.000	12.143.000	7.965.000	7.920.000	7.875.000	7.830.000
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0
VLOTTENDE ACTIVA	15.392.000	12.214.000	8.036.000	7.991.000	7.946.000	7.901.000
TOTAAL ACTIVA	481.619.000	472.842.000	502.239.000	495.500.000	487.758.000	480.142.000
PASSIVA						
EIGEN VERMOGEN	222.232.000	231.488.000	239.183.000	241.446.000	243.355.000	245.684.000
LANGLOPENDE LENING GR	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000
LANGLOPENDE LENINGEN	197.983.000	196.878.000	195.773.000	194.668.000	193.563.000	192.458.000
VOORZIENINGEN	2.240.000	2.600.000	2.850.000	3.110.000	3.370.000	3.630.000
KORTLOPENDE FINANCIËRING	14.993.000	1.267.000	29.252.000	21.455.000	49.066.000	40.821.000
OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN	10.910.000	10.910.000	10.910.000	10.910.000	10.910.000	10.910.000
NETTO RESULTAAT	11.257.000	5.695.000	1.263.000	1.909.000	2.328.000	1.899.000
TOTAAL PASSIVA	481.619.000	472.842.000	502.239.000	495.500.000	487.758.000	480.142.000

Op basis van de balansprognose van Groningen Seaports N.V. is er sprake van een toenemende stille reserve, zijnde het verschil tussen het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. en de balanswaardering van de deelneming in Groningen Seaports N.V.